

DARÜLFÜNUN'DA JEOLOJİ EĞİTİMİ VE ARAŞTIRMALARI (1900-1933)

Sevtap Kadiođlu

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bilim Tarihi Bölümü, Laleli, İstanbul, Türkiye, sevtapk@istanbul.edu.tr.

Türkiye'de jeoloji eğitimi, tıp eğitimi içinde Askeri Tıbbiye'de on dokuzuncu yüzyılın ortasından itibaren başlamıştır. Tıbbiye'deki jeoloji dersleri meslekî eğitime temel olmak üzere verilmiştir. Kuruluş teşebbüsleri 1846 yılına kadar götürülebilen ancak, kesintisiz eğitime 1900 yılında başlayan, Türkiye'nin ilk üniversitesi olan ve bugünkü İstanbul Üniversitesi'nin nüvesini oluşturan, Darülfünun'da ise, jeoloji eğitimi Fen Fakültesi'ndeki temel bilimler eğitimi içinde yer almıştır. Darülfünun'da jeoloji araştırmalarının başlaması ise Birinci Dünya Savaşı yıllarında, Darülfünun'da görev yapan Alman bilim adamı Walther Penck'in (1888-1923) öncülüğünde olmuştur. Penck'in 1918'de İstanbul'dan ayrılışından sonra, kapatıldığı 1933 yılına kadar Darülfünun'da jeoloji ders ve araştırmaları Ahmet Müştak (Kargılı, 1866-1948), Ahmet Malik (Sayar, 1892-1965), Ali Kenan (Esin, 1882-1961) ve Hamit Nafiz (Pamir, 1892-1976) tarafından sürdürülmüştür.

Bu bildiride 1900-1933 döneminde Darülfünun'daki jeoloji eğitim ve araştırma faaliyetleri konu edilecektir. Bu dönemde, jeolojinin Türkiye'de bağımsız bir eğitim ve araştırma alanı olmasına katkıda bulunan yukarıda adı geçen jeologlar ve yaptıkları araştırmalar tanıtılacaktır. Ayrıca, bu araştırmaların ülkemizde jeolojinin gelişimindeki yeri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Darülfünun, İstanbul Üniversitesi, Jeoloji eğitimi, jeoloji araştırmaları, Walther Penck, Ahmet Müştak Kargılı, Ahmet Malik Sayar, Ali Kenan Esin, Hamit Nafiz Pamir

GEOLOGY EDUCATION AND RESEARCHES IN DARÜLFÜNUN (1900-1933)

Sevtap Kadiođlu

*Department of History of Science, Istanbul University, 34459, Laleli, Istanbul, Turkey
sevtapk@istanbul.edu.tr.*

Geology education in Turkey started from mid-nineteenth century in the Military Medical School within medical education. Geology courses in the Medical School were given as a ground for professional education. And in Darülfünun the enterprises of establishment of which began as early as 1846 but which started continuous education only in 1900, which was the first university of Turkey and which made up the core of today's Istanbul University geology education was included in the education of basic sciences in the Faculty of Science. And the commencement of geology researches in Darülfünun was led by Walther Penck (1888-1923), German scholar who took office in Darülfünun in the years of First World War. From 1918 when Penck left Istanbul to 1933 when Darülfünun was closed, geology courses and researches in Darülfünun were carried on by Ahmet Müştak (Kargılı, 1866-1948), Ahmet Malik (Sayar, 1892-1965), Ali Kenan (Esin, 1882-1961) and Hamit Nafiz (Pamir, 1892-1976).

In this paper geology education and research activities in the period of 1900-1933 in Darülfünun shall be discussed. The abovementioned geologists who made contributions for geology becoming an independent field of education and research in Turkey in this period as well as the researches conducted by those scholars shall be introduced. Furthermore the role of those researches in the development of geology in our country shall be discussed.

KEY WORDS: DARÜLFÜNUN, HISTORY OF GEOLOGY, GEOLOGY EDUCATION, GEOLOGY RESEARCHES.